

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 25 maja 2016 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi, X Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zasądził od pozwanego (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. na rzecz powoda, M. G. kwotę 38.857,25 zł tytułem ryczałtów za noclegi za okres od dnia 1 lutego 2012 roku do dnia 7 maja 2013 roku wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od kwot i dat szczegółowo wskazanych w sentencji (pkt 1 wyroku), oddalił powództwo w pozostałym zakresie; zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1.458 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (pkt 2); nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi kwotę 2.717,19 zł tytułem zwrotu kosztów sądowych (pkt 3) oraz nadał wyrokowi w punkcie 1 rygor natychmiastowej wykonalności do kwoty 2.075 zł (pkt 4).

Powyższe orzeczenie zapadło w oparciu o następujące ustalenia faktyczne.

M. G. zatrudniony był (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. na podstawie umowy o pracę od dnia 11 września 2008 roku do dnia 31 sierpnia 2014 roku w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowisku kierowcy ciągnika siodłowego pow. 12 t. W okresie spornym strony ustaliły, iż powód będzie otrzymywał wynagrodzenie zasadnicze w wysokości najniższej krajowej oraz diety za każdy przepracowany dzień w podróży służbowej. Przez okres pierwszych 3 miesięcy zatrudnienia powód miał otrzymywać 40 euro, natomiast w pozostałym okresie zatrudnienia - 45 euro za każdy dzień podróży służbowej. W okresie spornym powód otrzymywał od pozwanej wynagrodzenie zasadnicze wraz z dietami w uzgodnionej wysokości. Pracodawca nie zapoznał powoda z dokumentami, które normowały kwestię należności za podróże służbowe. Powód nie miał obowiązku dokumentowania wydatków na jedzenie, w celu otrzymania diety. Powód pytał członka zarządu pozwanej spółki (...) o kwestię wypłacenia ryczałtu za noclegi, w odpowiedzi uzyskał informację, iż nie będzie mu wypłacany ryczałt za nocleg. W okresie spornym powód wyjeżdżał do takich krajów jak: Hiszpania, Francja i Wielka Brytania i spał zawsze w kabinie pojazdu. Strona pozwana nie zapewniła powodowi pościeli. Powód ponosił koszty toalety, prysznic, prania ubrań oraz pościeli. Wskazane koszty nie zostały mu zwrócone. Z uwagi na długi okres wyjazdów służbowych - około 8 tygodni – powód zabierał ze sobą dużo swoich rzeczy, przez co w kabinie samochodu było ciasno. Pracodawca nie dysponował bazami noclegowymi oraz bazami z zapleczem sanitarnym. Pracodawcy zależało na pełnym wykorzystaniu czasu pracy, co skutkowało, iż powód musiał nocować w miejscu, w którym kończył się jego czas pracy. Od dnia 21 marca 2008 roku w pozwanej spółce obowiązywał regulamin wynagradzania, w myśl którego wynagrodzenie kierowców mogło składać się z wynagrodzenia zasadniczego, ryczałtu za pracę w porze nocnej, ryczałtu za pracę w nadgodzinach, premii uznaniowej, nagrody. Zgodnie z postanowieniami regulaminu w rozdziale IV „Wypłacanie innych świadczeń”, w § 7 pkt 1 wskazano, że „pracownikom z tytułu podróży służbowej przysługują diety w wysokości i na zasadach określonych w przepisach ogólnie obowiązujących z wyjątkiem kierowców. Kierowcom przysługują diety w zryczałtowanej wysokości (pkt 2). Wysokość oraz zasady naliczania ryczałtu określonego w pkt. 2 dla kierowców każdorazowo określał Prezes lub osoba upoważniona w formie zarządzenia. Ryczałt za dobę podróży na obszarze kraju oraz poza granicami nie mógł być niższy niż dieta z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju określona dla pracownika zatrudnionego w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej (pkt 3)”. Kierowca przed wyjazdem w trasę otrzymywał zaliczkę przysługującej mu diety w zryczałtowanej wysokości na pokrycie niezbędnych kosztów wyżywienia i innych drobnych wydatków (pkt 4). Treść regulaminu wynagradzania uległa zmianie od dnia 8 listopada 2012 r. Zgodnie z postanowieniami regulaminu w rozdziale IV „Wypłacanie innych świadczeń” w § 7 pkt 1 pracownikom z tytułu podróży służbowej przysługiwały diety w wysokości i na zasadach określonych w przepisach ogólnie obowiązujących z wyjątkiem kierowców. Kierowcom przysługiwały diety w zryczałtowanej wysokości (pkt 2). Wysokość oraz zasady naliczania ryczałtu określonego w pkt. 2 dla kierowców każdorazowo określał Prezes lub osoba upoważniona w formie zarządzenia. Ryczałt za dobę podróży na obszarze kraju oraz poza granicami nie mógł być niższy niż dieta z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju, określona dla pracownika zatrudnionego w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej (pkt 3). Kierowcom przysługiwał zwrot kosztów noclegów w zryczałtowanej wysokości (pkt 4). Wysokość oraz zasady naliczania ryczałtu określonego w pkt. 4 dla kierowców każdorazowo określa Prezes lub

osoba upoważniona w formie zarządzenia. Ryczałt za nocleg w podróży na obszarze kraju oraz poza granicami nie mógł by niższy niż ryczałt należny za nocleg na podstawie przepisów o kosztach podróży służbowej pracownika na obszarze kraju zatrudnionego w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej (pkt 5). Kierowca przed wyjazdem w trasę otrzymywał zaliczkę w zryczałtowanej wysokości na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z wykonywaną pracą (pkt 8). Treść regulaminu wynagradzania z dnia 21 marca 2008 roku uległa kolejnej zmianie od dnia 1 stycznia 2013 roku. Ustalono, że wynagrodzenie kierowców mogło składać się z wynagrodzenia zasadniczego, ryczałtu za pracę w porze nocnej, ryczałtu z pracą w nadgodzinach, ryczałtu za noclegi, zaliczki na poczet dyżuru, premii uznaniowej, nagrody. Zgodnie z postanowieniami regulaminu, w rozdziale IV „Wypłacanie innych świadczeń” w § 7 pkt 1 pracownikom z tytułu podróży służbowej przysługiwały diety w wysokości i na zasadach określonych w przepisach ogólnie obowiązujących z wyjątkiem kierowców. Kierowcom przysługiwały diety w zryczałtowanej wysokości. (pkt 2). Wysokość oraz zasady naliczania ryczałtu określonego w pkt. 2 dla kierowców każdorazowo określał Prezes lub osoba upoważniona w formie zarządzenia. Ryczałt za dobę podróży na obszarze kraju oraz poza granicami nie mógł by niższy niż dieta z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju, określona dla pracownika zatrudnionego w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej (pkt 3). Kierowcom przysługiwał zwrot kosztów noclegów w zryczałtowanej wysokości (pkt 4). Wysokość oraz zasady naliczania ryczałtu określonego w pkt. 4 dla kierowców każdorazowo określa Prezes lub osoba upoważniona w formie zarządzenia. Ryczałt za nocleg w podróży na obszarze kraju oraz poza granicami nie mógł by niższy niż ryczałt należny za nocleg na podstawie przepisów o kosztach podróży służbowej pracownika na obszarze kraju zatrudnionego w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej (pkt 5). Pracownikowi w podróży służbowej poza granicami kraju, za nocleg przysługuje zwrot kosztów w wysokości stwierdzonej rachunkiem hotelowym, w granicach ustalonego na ten cel limitu na nocleg w hotelu poza granicami kraju określonego w załączniku do Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 roku w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej. W razie nieprzedłożenia rachunku za nocleg, pracownikowi przysługuje ryczałt w wysokości 15 Euro za każdy nocleg (pkt 9). Ustalono wysokość diety za dobę podróży służbowej poza granicami kraju w wysokości 30 euro (pkt 10). Kierowca przed wyjazdem w trasę otrzymywał zaliczkę w zryczałtowanej wysokości na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z wykonywaną pracą (pkt 12). Zarządzeniem nr 7 do Regulaminu wynagradzania z dnia 24 października 2012 r. od dnia 8 listopada 2012 r. ustalono w § 2 zryczałtowaną dietę w wysokości 30 euro za każdy dzień pobytu w podróży służbowej poza granicami kraju oraz zryczałtowany koszt noclegu w wysokości 10 euro poza granicami kraju. Regulamin wynagradzania obowiązujący od 21 marca 2008 r. w pierwotnej wersji nie przewidywał możliwości przyznania kierowcom ryczałtów za noclegi. W okresie od 4 stycznia 2012 roku do dnia 28 lutego 2013 r. stawka ryczałtu wynikająca z rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju (Dz.U. Nr 236 poz. 1991 ze zm.) tj. w wysokości limitu 25 % o którym mowa w § 9 ust. 1. Wysokość limitu dla Francji wyniosła 30 euro za nocleg, dla W. 26,25 euro za nocleg, dla Wielkiej Brytanii 35 funtów szterlingów za nocleg, dla Austrii 25 euro za nocleg, dla Belgii 40 euro za nocleg, dla Czech 20 euro za nocleg dla Hiszpanii 30 euro za nocleg, dla Holandii 30 euro za nocleg, dla Niemiec 25,75 euro za nocleg, dla Słowenii 20 euro za nocleg, Luksemburgu 40 euro za nocleg. W okresie od 1 marca 2013 r. do 7 maja 2013 r. stawka ryczałtu wynikała z rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej (Dz.U. z 2013 r. poz. 167.) tj. w wysokości limitu 25 % o którym mowa w § 16 ust. 1. Wysokość limitu dla Francji wyniosła 45 euro za nocleg, dla W. 43,50 euro za nocleg, dla Wielkiej Brytanii 50 funtów szterlingów za nocleg, dla Austrii 32,50 euro za nocleg, dla Belgii 40 euro za nocleg, dla Czech 30 euro za nocleg dla Hiszpanii 40 euro za nocleg, dla Niemiec 37,50 euro za nocleg, dla Słowenii 30 euro za nocleg.

Łączna suma ryczałtów za noclegi wynosi 45.449,19 zł.

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny Sąd Rejonowy uznał, iż powództwo w zasadniczej części podlegało uwzględnieniu. Sąd podniósł, iż zgodnie z art. 21 a ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o czasie pracy kierowców (Dz. U. z 2012 r., poz. 1155) obowiązującym od dnia 3 kwietnia 2010 r. kierowcy w podróży służbowej, przysługują należności

na pokrycie kosztów związanych z wykonywaniem tego zadania służbowego, ustalane na zasadach określonych w przepisach art. 77⁵ § 3-5 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy.

Zgodnie z art. 77⁵ § 1, 3, 4 i 5 k.p. pracownikowi wykonującemu na polecenie pracodawcy zadanie służbowe poza miejscowością, w której znajduje się siedziba pracodawcy, lub poza stałym miejscem pracy przysługują należności na pokrycie kosztów związanych z podróżą służbową. W rozpoznawanej sprawie powód M. G. był zatrudniony u pozwanej jako kierowca ciągnika siodłowego powyżej 12 T w transporcie międzynarodowym. W spornym okresie od dnia 4 stycznia 2012 roku do dnia 7 maja 2013 roku odbywał liczne podróże zagraniczne, za które otrzymywał dietę w ujednoczonej wysokości po 45 euro za każdy dzień delegacji. Powyższe wynikało z obowiązującego u pozwanego regulaminu wynagradzania, jak i porozumienia ustnego. Z materiału dowodowego wynika, że z tytułu podróży zagranicznych powód, poza wspomnianą dietą, nie otrzymywał ryczałtów za nocleg, zarówno w realizacji odpoczynku dobowego jak i odpoczynku tygodniowego, zaś noclegi spędzał w kabinie samochodu ciężarowego wyposażonej odpowiednio w miejsce do spania. Należy podkreślić, iż pozwana spółka nie złożyła powodowi wypowiedzenia zmieniającego w zakresie zasad ustalania należności z tytułu podróży służbowych wynikających z w/w regulaminu wynagradzania. Nadto pozwany pracodawca od początku procesu konsekwentnie wyrażał i nadal wyraża pogląd, że prawo do ryczałtu za noclegi zatrudnionemu w charakterze kierowcy powodowi nie przysługuje z uwagi na zapewniony bezpłatny nocleg w przystosowanej do tego celu kabinie samochodu, a dodatkowo powód nigdy nie przedstawiał pracodawcy rachunków za hotel, czy inne miejsca noclegowe i nie zażądał zwrotu tych kosztów, co według pozwanej świadczyło, iż powód godził się na taką formę i warunki odpoczynku.

W dacie zatrudnienia M. G. u pozwanej (...) sp. z o.o. obowiązywał regulamin wynagradzania z 21 marca 2008 roku, w którym brak było uregulowań dotyczących ryczałtów za noclegi. Regulamin wynagradzania został zmieniony w dniu 8 listopada 2012 r. Przewidywał, iż wynagrodzenie kierowców mogło składać się z wynagrodzenia zasadniczego, ryczałtu za pracę w porze nocnej, ryczałtu z pracą w nadgodzinach, ryczałtu za noclegi, ryczałtu za czas dyżuru, premii uznaniowej, nagrody. Kwestie należności z tytułu podróży służbowych uregulowano w § 7 pkt. 2-5. Kierowcom przysługiwały diety w zryczałtowanej wysokości (pkt 2). Wysokość oraz zasady naliczania ryczałtu określonego w pkt. 2 dla kierowców każdorazowo określał Prezes lub osoba upoważniona w formie zarządzenia. Regulamin zawierał również zapis, iż ryczałt za dobę podróży na obszarze kraju oraz poza granicami nie mógł być niższy niż dieta z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju określona dla pracownika zatrudnionego w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej (pkt 3). Kierowcom przysługiwał zwrot kosztów noclegów w zryczałtowanej wysokości (pkt 4). Regulamin zawierał również zapis, że wysokość oraz zasady naliczania ryczałtu określonego w pkt. 4 dla kierowców każdorazowo określał Prezes lub osoba upoważniona w formie zarządzenia oraz że ryczałt za nocleg w podróży na obszarze kraju oraz poza granicami nie mógł być niższy niż ryczałt należny za nocleg na podstawie przepisów o kosztach podróży służbowej pracownika na obszarze kraju zatrudnionego w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej (pkt 3).

Od 8 listopada 2012 r. w pozwanej spółce obowiązywało również Zarządzenie nr 7 do Regulaminu wynagradzania z dnia 24 października 2012 r. w myśl którego ustalono w § 2 zryczałtowaną dietę w wysokości 30 euro za każdy dzień pobytu w podróży służbowej poza granicami kraju oraz zryczałtowany koszt noclegu w wysokości 10 euro poza granicami kraju.

Sąd podkreślił, iż pomimo zmiany treści regulaminu od dnia 8 listopada 2012 roku, powód nie otrzymał wypowiedzenia zmieniającego. Warunki wynagradzania wynikały z umowy o pracę zawartej w dniu 11 grudnia 2008 roku (była to umowa zawarta na czas nieokreślony) oraz aneksów do umowy wprowadzających zmiany tylko w składnikach wynagrodzenia zasadniczego. Także na rozliczeniach zagranicznej podróży służbowej pracodawca nie dokonywał rozróżnienia na kwotę diety i ryczałtu za nocleg. Przez cały okres sporny powód otrzymywał tą samą stawkę 45 euro, którą traktował jako stawkę diety. Dopiero od września 2013 roku (poza okresem spornym) w rozliczeniach zagranicznej podróży służbowej uwidoczniła się stawka diety i ryczałtu za nocleg.

Z tego względu w ocenie Sądu, w niniejszej sprawie uznać należy jednak, iż mimo tego zapisu powód nie otrzymywał ryczałtu za noclegi, a obowiązująca u pozwanej regulacja pod datą 8 listopada 2012 r. była mniej korzystna dla pracownika, ponieważ obniżała mu przyznaną stawkę 45 euro diety do 30 euro.

Sąd wskazał, iż korzystniejsze postanowienia układu, z dniem jego wejścia w życie, zastępują z mocy prawa wynikające z dotychczasowych przepisów prawa pracy warunki umowy o pracę lub innego aktu stanowiącego podstawę nawiązania stosunku pracy. Postanowienia układu mniej korzystne dla pracowników wprowadza się w drodze wypowiedzenia pracownikom dotychczasowych warunków umowy o pracę lub innego aktu stanowiącego podstawę nawiązania stosunku pracy. Przy wypowiedzeniu dotychczasowych warunków umowy o pracę lub innego aktu stanowiącego podstawę nawiązania stosunku pracy nie mają zastosowania przepisy ograniczające dopuszczalność wypowiedzenia warunków. Pracodawca zatrudniający co najmniej 20 pracowników, nieobjętych zakładowym układem zbiorowym pracy ani ponadzakładowym układem zbiorowym pracy odpowiadającym wymaganiom określonym w § 3, ustala warunki wynagradzania za pracę w regulaminie wynagradzania. W regulaminie wynagradzania, o którym mowa w §1, pracodawca może ustalić także inne świadczenia związane z pracą i zasady ich przyznawania. Regulamin wynagradzania obowiązuje do czasu objęcia pracowników zakładowym układem zbiorowym pracy lub ponadzakładowym układem zbiorowym pracy, ustalającym warunki wynagradzania za pracę oraz przyznawania innych świadczeń związanych z pracą w zakresie i w sposób umożliwiający określanie, na jego podstawie indywidualnych warunków umów o pracę. Sąd wskazał, iż o treści autonomicznych źródeł prawa pracy decydują jego strony. Postanowienia tych normatywnych porozumień obowiązują bezpośrednio w stosunkach prawa pracy. Zmiana układu (regulaminu) na korzyść pracownika powoduje automatyczną zmianę indywidualnych stosunków pracy – staje się częścią umów o pracę, natomiast zmiana niekorzystna – o ile nie nastąpi w drodze porozumienia zmieniającego – powinna być wprowadzona poprzez wypowiedzenie pracownikom dotychczasowych warunków umowy o pracę, co nie miało miejsca w niniejszej sprawie.

W tym zakresie Sąd uznał, iż z dniem 8 listopada 2012 r. nie nastąpiło zawarcie w sposób dorozumiany porozumień modyfikujących treść indywidualnych stosunków pracy. Wprawdzie w życie wszedł regulamin wynagradzania, który przewidywał ryczałty za noclegi stanowiąc, że wysokość oraz zasady jego naliczania dla kierowców każdorazowo określa Prezes lub osoba upoważniona w formie zarządzenia i zawierając odesłanie do przepisów o kosztach podróży służbowej pracownika na obszarze kraju zatrudnionego w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej - wydane zostało również zarządzenie, jednak powyższe regulacje, jako mniej korzystne dla pracownika winny ulec modyfikacji poprzez wypowiedzenia zmieniające. Pozwana spółka nie wykazała w toku postępowania dowodowego dokumentu potwierdzającego zapoznanie się powoda z Regulaminem wynagrodzenia w okresie objętym żądaniem pozwu. Dopiero w dniu 10 lipca 2014 roku powód złożył oświadczenie, iż zapoznał się z warunkami wypłacania należności z tytułu podróży służbowych, opisanymi w § 8 regulaminu wynagradzania i wyraża na nie zgodę.

W niniejszej sprawie przepisy wewnętrzne obowiązujące u pracodawcy do 8 listopada 2012 r w ogóle nie przewidywały ryczałtów za noclegi, zaś od tej daty wprowadzały zmniejszenie diety do 30 euro i wprowadzenie ryczałtu za noclegi w wysokości 10 euro (od stycznia 2013 roku 15 euro). Nie można zatem uznać, że było to uregulowanie bardziej korzystne niż powszechnie obowiązujące przepisy.

Mając na względzie to, że ryczałt za nocleg w różnych krajach kształtowany jest w różnej wysokości nie można przyjąć, że łączna kwota 45 euro diety w każdym przypadku będzie bardziej korzystna niż przepisy wykonawcze.

Sąd nie dał wiary stronie pozwanej w zakresie, w jakim podała, że ryczałt za noclegi był od 8 listopada 2012 r. wypłacany w kwocie 10 euro. Przeczy temu nie tylko przedstawiona powyżej argumentacja, ale również literalna treść samego zarządzenia nr 7.

Stanowisko pozwanej, że pod pozycją „diety” zostały rozliczone ryczałty za noclegi jest nieprzekonujące i niekonsekwentne, bowiem początkowo podnosiła ona, że ryczałt za nocleg się nie należy z uwagi na zapewnienie bezpłatnego noclegu w przystosowanej kabinie, a później, że wypłata ryczałtu za noclegi następowała w ramach korzystnie określonej diety. W ocenie Sądu roszczenia M. G. należało rozpatrywać na gruncie rozporządzenia

dotyczącego odbywania podróży służbowej poza granicami kraju, w świetle art. 18 § 2 kp i art. 9 § 2 kp. W okresie od 4 stycznia 2012 r. do 28 lutego 2013 r. obowiązywało Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju (Dz.U. Nr 236 poz. 1991 ze zm.). Zgodnie z § 9 ust. 1, 2 i 4 Rozporządzenia za nocleg przysługiwał pracownikowi zwrot kosztów w wysokości stwierdzonej rachunkiem hotelowym, w granicach ustalonego na ten cel limitu określonego w załączniku do rozporządzenia. W razie nieprzedłożenia rachunku za nocleg, pracownikowi przysługuje ryczałt w wysokości 25% limitu, o którym mowa w ust. 1. Ryczałt ten nie przysługiwał za czas przejazdu. Przepisów ust. 1 i 2 nie stosował się, jeżeli pracodawca lub strona zagraniczna zapewniała pracownikowi bezpłatny nocleg. W okresie od 1 marca 2013 r. do 7 maja 2013 r. tj. obowiązywał § 16 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej o analogicznej w tym zakresie treści (Dz.U. z 2013 r. poz. 167.). Sąd Rejonowy podniósł, że według aktualnego orzecznictwa Sądu Najwyższego zapewnienie powodowi noclegu w kabinie samochodu ciężarowego nie oznacza zapewnienia bezpłatnego noclegu w rozumieniu przepisów, a taki stan rzeczy uprawnia pracownika do otrzymania od pracodawcy zwrotu kosztów noclegu co najmniej na warunkach i w wysokości określonych w treści rozporządzenia. Toteż oświadczenie powoda z dnia 12 listopada 2013 roku dotyczące dziennego okresu odpoczynku, nie może stanowić o pozbawieniu powoda prawa do roszczeń z tytułu ryczałtu za nocleg od daty podpisania oświadczenia. Nadto zostało złożone w okresie nie objętym żądaniem pozwu.

Reasumując, zdaniem Sądu Rejonowego samo przyjęcie, że pracodawca nie zapewnia bezpłatnego noclegu przesądza o zasadności roszczenia o ryczałt za noclegi. Sąd wskazał, iż w przypadku ryczałtu bez znaczenia jest, czy i w jakiej wysokości pracownik poniósł koszty noclegu. Ryczałt przysługuje nawet wtedy, gdy kosztów tych faktycznie pracownik nie poniósł. Ryczałt nie przysługuje tylko wtedy, gdy pracodawca zapewnił pracownikowi bezpłatny nocleg – w warunkach hotelu (motelu), a nie w dostosowanej do spania kabinie pojazdu. W razie zatem nie przedstawienia rachunku za hotel (motel) kierowcy przysługuje więc co najmniej ryczałt w wysokości 25 % limitu ustalonego w przepisach wydanych na podstawie art. 77⁵ § 2 kp, z czym w sprzeczności nie pozostaje możliwość „zaoszczędzenia” przez pracownika wydatków i zwiększenia w ten sposób dochodu uzyskiwanego z tytułu zatrudnienia.

Mając powyższe na względzie, Sąd orzekł, jak w punkcie 1 wyroku. W pozostałym zakresie powództwo zostało przez Sąd oddalone. Na taką decyzję wpłynął skutecznie podniesiony przez pozwanego zarzut przedawnienia roszczeń dochodzonych przez powoda (pismo z dnia 18 listopada 2015 roku – k. 278). O odsetkach Sąd orzekł w oparciu o art. 481 § 1 k.c. w związku z art. 300 k.p. Sąd obciążył pozwaną kosztami zastępstwa procesowego na podstawie art. 100 k.p.c. Ostatecznie powództwo zostało uwzględnione w 81 % (z pierwotnie żądanych 48.000 zł, zasądzono łącznie 38.857,25 zł), dlatego pozwana winna zwrócić powodowi koszty celowego dochodzenia swych praw. Powód był reprezentowany przez pełnomocnika, dlatego poniósł w tym zakresie koszty zastępstwa procesowego. Ich wysokość wynika z treści § 11 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 6 pkt. 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. 2013.490 z późn. zm.). Biorąc pod uwagę procent wygrania sprawy, powodowi należy zwrot kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 1.458 zł (punkt 3 wyroku).

O kosztach sądowych, obejmujących opłatę sądową i koszt opinii biegłego, Sąd orzekł zgodnie z przyjętą zasadą stosunkowego rozdzielenia kosztów, biorąc pod uwagę ustalony procent wygrania sprawy. Mając na względzie, iż powództwo zostało uwzględnione w 81%, Sąd nakazał pobrać od pozwanej Spółki na rzecz Skarbu Państwa kwotę 2.717,19 zł złotych tytułem zwrotu kosztów sądowych (punkt 4 wyroku), obejmująca opłatę sądową (1.943 zł obliczoną od kwoty zasądzonej) i zwrot tymczasowo poniesionych wydatków związanych z wydaniem opinii przez biegłego (81 % z 955,80 zł = 774,19 zł).

Rozstrzygnięcie o rygorze natychmiastowej wykonalności znajduje podstawę prawną w art. 477² § 1 kpc (punkt 5 wyroku).

Apelację od powyższego orzeczenia w zakresie pkt 1, 3, 4 i 5 wniósł pozwany.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

1. naruszenie prawa materialnego tj.

a. art. 77⁵ § 3 i 4 k.p. w zw. z § 9 ust. 1 i ust. 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju oraz z § 8 ust. 1 i ust. 3 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poprzez ich błędną wykładnię i uznanie, że zgodnie z powołanymi przepisami prywatny przedsiębiorca musi ustalić wysokość świadczeń z tytułu podróży służbowej na poziomie nie niższym niż, wynikające z powołanych wyżej aktów wykonawczych, podczas gdy minimalnym standardem, poniżej którego pracodawca nie może ustalić wysokości tych świadczeń jest wysokość diety, która nie może być niższa niż dieta z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju określona dla pracownika, o którym mowa w art. 77⁵ § 2 k.p.;

b. art. 77⁵ § 3 - 5 k.p. w zw. z § 9 ust. 1 i ust. 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju oraz z § 8 ust. 1 i ust. 3 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poprzez ich błędną wykładnię, która doprowadziła Sąd do uznania, że pracownikowi przysługuje wypłata ryczałtu za nocleg bez względu na fakt poniesienia realnych kosztów, pomimo użycia przez ustawodawcę określenia „zwrot kosztów noclegu”;

c. art. 8 ust. 2 i ust. 8 rozporządzenia (WE) nr 561/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006 r. w sprawie harmonizacji niektórych przepisów odnoszących się do transportu drogowego poprzez ich błędną wykładnię, polegającą na uznaniu, że przepis zobowiązuje pracodawcę do zapewnienia pracownikowi - kierowcy noclegu poza kabiną pojazdu, podczas gdy wykładnia językowa i systemowa prowadzi do wniosku, że kierowca dobowy odpoczynek może wykorzystywać w pojeździe, o ile pojazd posiada odpowiednie miejsce do spania i pojazd znajduje się na postoju;

d. art. 14 ust. 1 ustawy o czasie pracy kierowców poprzez jego błędną wykładnię i uznanie, że powód, który nocował w kabinie i nie ponosił z tego tytułu żadnych kosztów nie miał zapewnionego przez pracodawcę noclegu, podczas gdy przepis ten stanowi, że dobowy odpoczynek może być wykorzystany w pojeździe jeżeli pojazd znajduje się na postoju i jest wyposażony w miejsce do spania;

e. art. 8 k.p. poprzez jego niezastosowanie i zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kwot z tytułu ryczałtów za noclegi, w sytuacji gdy roszczenie powoda stanowi nadużycie prawa i sprzeczne jest ze społeczno - gospodarczym przeznaczeniem tego prawa, gdyż powód w podróży służbowej nocował w przystosowanej kabinie, nie ponosił żadnych kosztów z tego tytułu, godził się na taką formę odbywania noclegu;

2. naruszenie przepisów postępowania, które miały wpływ na wydane rozstrzygnięcie: a. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez:

- wybiórczą i dowolną ocenę materiału dowodowego, która doprowadziła do uznania zeznań powoda za w pełni wiarygodne w zakresie braku wypłacania powodowi ryczałtu za nocleg i braku wiedzy powoda o treści regulaminu wynagradzania, w szczególności w zakresie ryczałtu za nocleg i uznanie roszczenia powoda w całości za zasadne, podczas, gdy z dokumentów przedstawionych przez pozwaną, tj. akt osobowych powoda oraz rozliczeń

kosztów zagranicznej podróży służbowej wynika, że powód zapoznał się z regulaminem wynagradzania, wiedział jakie świadczenia mu przysługują z tytułu podróży służbowych oraz potwierdzają, że powód od pracodawcy świadczenia te otrzymywał;

- ocenę materiału zebranego w sprawie w sposób sprzeczny z zasadami doświadczenia życiowego poprzez nieuwzględnienie okoliczności, że specyfika pracy kierowcy oraz liczba kierowców nie pozwala na zaplanowanie dokładnego miejsca noclegu oraz zapewnienia bazy noclegowej dla wszystkich kierowców poruszających się na obszarze danego kraju.

Z uwagi na powyższe skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów postępowania wg norm przepisanych; ewentualnie o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa w części, uwzględniając, że w okresie spornym pozwana wypłacała powodowi kwotę 10 euro (do grudnia 2012 roku) i 15 euro (od stycznia 2013 r.) za każdy nocleg. Nadto zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów postępowania przed sądem II instancji według norm przepisanych.

W odpowiedzi na powyższe pełnomocnik powoda wniósł o oddalenie apelacji w całości jako bezzasadnej.

Zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego przez radcę prawnego.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

W ocenie Sądu Okręgowego, Sąd pierwszej instancji wydał trafne orzeczenie, znajdujące oparcie zarówno w zebranych w sprawie materiale dowodowym, jak i obowiązujących przepisach prawa.

Sąd Okręgowy w pełni aprobuje ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji i przyjmuje je za własne. Podziela również wywody prawne zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, nie znajdując żadnych podstaw do jego zmiany bądź uchylecia.

Brak jest uzasadnionych podstaw do uwzględnienia zarzutu naruszenia przez Sąd pierwszej instancji prawa procesowego poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i dokonanie sprzecznych ustaleń z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego.

Objęty zarzutami apelacji przepis art. 233 § 1 k.p.c. stanowi, że sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów, według własnego przekonania na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału.

Z kolei w myśl art. 328 § 2 k.p.c. uzasadnienie wyroku powinno zawierać wskazanie podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, a mianowicie: ustalenie faktów, które sąd uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł, i przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej, oraz wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa. Oznacza to, że wszystkie ustalone w toku postępowania fakty powinny być brane pod uwagę przy ocenie dowodów, a tok rozumowania sądu powinien znaleźć odzwierciedlenie w pisemnych motywach wyroku. Przepis ten daje wyraz obowiązywaniu zasady swobodnej oceny dowodów. Swobodna ocena dowodów odnosi się do wyboru określonych środków dowodowych i do sposobu ich przeprowadzenia. Mają być one ocenione konkretnie i w związku z całym zebrany materiał dowodowy. Ramy swobodnej oceny dowodów wyznaczone są wymaganiami prawa procesowego, doświadczenia życiowego oraz regułami logicznego myślenia, według których sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważa materiał dowodowy jako całość, dokonuje wyboru określonych środków dowodowych i wając ich moc oraz wiarygodność, odnosi je do pozostałego materiału dowodowego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 czerwca 1999 roku, sygn. akt: II UKN 685/98, OSNAPUiS 2000 nr 17, poz. 655).

Sąd może oprzeć swe przekonanie jedynie na dowodach prawidłowo przeprowadzonych, a ocena dowodów musi być dokonana na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego. Sąd musi ocenić wszystkie przeprowadzone dowody oraz uwzględnić wszelkie towarzyszące im okoliczności, które mogą mieć znaczenie dla oceny mocy i wiarygodności tych dowodów. Sąd zobowiązany jest przeprowadzić selekcję dowodów, wybierając te, na których się oparł i ewentualnie odrzucić inne, którym odmówił wiarygodności i mocy dowodowej. Przez moc dowodową rozumie się przy tym siłę przekonania, jaką uzyskał sąd wskutek przeprowadzenia określonych dowodów o istnieniu lub nieistnieniu faktu, którego one dotyczyły. Ocena wiarygodności dowodu zależy od środka dowodowego. Sąd, oceniając wiarygodność decyduje o tym, czy określony środek dowodowy, ze względu na jego indywidualne cechy i obiektywne okoliczności, zasługuje na wiarę, czy też nie.

W ocenie Sądu Okręgowego skuteczny zarzut przekroczenia granic swobody w ocenie dowodów może mieć zatem miejsce tylko w okolicznościach szczególnych. Dzieje się tak w razie pogwałcenia reguł logicznego rozumowania bądź sprzeniewierzenia się zasadom doświadczenia życiowego (por. wyrok SN z 6.11.2003 r. II CK 177/02 niepubl.)

Analizując treść apelacji należy stwierdzić, iż skarżący nie zdołał skutecznie wykazać przyczyn, które dyskwalifikowałyby możliwość uznania dokonanej przez Sąd pierwszej instancji oceny materiału dowodowego za prawidłową. Procesowe zarzuty strony sprowadzają się w zasadzie jedynie do polemiki ze stanowiskiem Sądu i interpretacją dowodów przezeń dokonaną i jako takie, nie mogą się ostać. Apelujący przeciwstawia bowiem ocenie dokonanej przez Sąd pierwszej instancji swoją analizę zgromadzonego materiału dowodowego i własny pogląd na sprawę, z pominięciem okoliczności dla niego niewygodnych lub nie odpowiadających jego wersji zdarzeń. Tymczasem - prawidłowo zrealizowanym - zadaniem Sądu Rejonowego, było przeprowadzenie całościowej oceny zebranego w sprawie materiału, ponieważ tylko taka mogła dać pełny obraz spornych okoliczności i pozwalała na prawidłowe zastosowanie prawa materialnego.

W szczególności nie sposób zgodzić się ze skarżącym, iż dochodzony przez powoda ryczałt nie jest mu należny, bowiem z dokumentów przedstawionych przez pozwaną tj. akt osobowych powoda oraz rozliczeń kosztów zagranicznej podróży służbowej wynika, iż powód miał świadomość, jakie świadczenia są mu należne i te świadczenia od pracodawcy otrzymał. Skarżący wskazuje, iż w aktach osobowych znajdują się oświadczenia powoda, że zapoznał się z regulaminami pracy i wynagrodzenia, w którym przewidziany był ryczałt za noclegi w wysokości 10 euro. Tymczasem jak słusznie przyjął Sąd I instancji w aktach sprawy w istocie brak dokumentu potwierdzającego zapoznanie się powoda z regulaminem wynagradzania w takim brzmieniu. Znamiennym jest, iż w dacie zatrudnienia powoda (11 września 2008 r.) w pozwanej spółce obowiązywał regulamin wynagradzania z 21 marca 2008 r. w którym brak było jakichkolwiek uregulowań dotyczących ryczałtów za noclegi. Tym samym nawet jeśli powodowi przedstawiono wskazany dokument (na co brak jakichkolwiek dowodów) to i tak okoliczność ta nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia. Dopiero bowiem regulamin wynagradzania wprowadzony z dniem 8 listopada 2012 r. i wydane na jego podstawie Zarządzenie nr 7 do regulaminu z tego samego dnia przewidywały, zmniejszenie diety do 30 euro i wprowadzenie ryczałtu za noclegi w wysokości 10 euro (od stycznia 2013 r. 15 euro).

Niemniej jednak, jak słusznie przyjął Sąd I instancji, zmiana regulaminu wynagradzania, przewidująca dla powoda mniej korzystne warunki płacy (obniżenie diety), winna dla swej skuteczności zostać dokonana w drodze porozumienia zmieniającego te warunki bądź wypowiedzenia zmieniającego (art. 241¹³ k.p.). Natomiast wobec braku potwierdzenia, iż pracodawca dokonał wskazanych czynności uznać należało, iż przez cały okres świadczenia pracy przez powoda, obowiązywały go wcześniejsze ustalenia, poczynione między stronami w zakresie wysokości diety. Nadto strona apelująca nie wykazała faktu zapoznania powoda z zarządzeniem nr 7 i nowym regulaminem wynagradzania ustalającym zryczałtowany koszt noclegu w wysokości 10 euro, a przez to obniżającym automatycznie o tę kwotę wysokość dotychczas wypłacanej pracownikowi diety. Oświadczenie co do zapoznania się z treścią regulaminu oraz warunkami wypłacania należności z tytułu podróży służbowych powód złożył dopiero 10 lipca 2014 r. /k.42 akt osobowych/, zaś w dniu 12 listopada 2013 r. oświadczył, iż noclegi podczas podróży będzie organizował we własnym zakresie w ramach przyznanых mu środków w związku z tym nie wnosi o wypłatę ryczałtów /k. 38

akt osobowych/. Miało to miejsce w datach wykraczających poza okres sporny. Z tych też względów nie sposób wyprowadzać z tych faktów w stosunku do niego ujemnych skutków procesowych.

Wskazać nadto należy, na co zwrócił uwagę Sąd I instancji, iż także złożone przez stronę pozwaną rozliczenia podróży służbowych zawierały jedynie pozycję „dieta” i nie różnicowały tego świadczenia z ryczałtem za nocleg. Okoliczność ta uległa zmianie dopiero od września 2013 r. – tj. poza okresem spornym - tym samym powyższe nie ma wpływu na wynik sprawy. Warto natomiast zauważyć, iż definicja diety wynika z treści rozporządzeń, które wymieniają osobno diety oraz zwrot kosztów przejazdów, dojazdów i noclegów, nie ma więc podstaw prawnych, aby w aktach niższego rzędu ten podział nie został zachowany (por. wyrok SA we Wrocławiu z dnia 15 marca 2012 r, III APa 8/11, LEX nr 1238707). Jednocześnie Sąd Okręgowy nie kwestionuje faktu, iż pracodawca ustalając należności z tytułu podróży służbowej może ustanowić niejako jedno zbiorcze świadczenie określone przykładowo nazwą „dieta”, czy „ryczałt za podróż służbową”, upraszczając tym samym system płatności. Niemniej jednak kierowcy, jako strony zawartej umowy, winni mieć pełną świadomość i jasność, jakie świadczenia otrzymują i wyrazić zgodę na taki system wynagradzania. Nadto ustanowienie świadczenia zbiorczego nie może prowadzić do uregulowania tylko części świadczeń należnych pracownikowi w związku z odbywanymi podróżami służbowymi (por. uzasadnienie wyroku SN z dnia 15 września 2015 r. II PK 248/14 niepublikowane). Natomiast w świetle zgromadzonego materiału dowodowego nie sposób przyjąć, iż strony, zawierając umowę o pracę uzgodniły, iż dieta będzie – w ramach kwoty przeznaczonej na pokrycie kosztów socjalnych – zawierać ryczałt za nocleg. Wyjaśnienia powoda nie wskazują na stan jego świadomości co do rozumienia elementów wchodzących w skład tego świadczenia w chwili zawarcia umowy. W toku postępowania wskazał on, iż otrzymywał podstawowe wynagrodzenie oraz dietę 40-45 euro, która była przeznaczona na jedzenie. Nikt nie informował go, że dieta miała też pokrywać ryczałty za nocleg. Nie było ustaleń dotyczących rozliczania kosztów noclegu. Wręcz przeciwnie, powód w świetle przedstawionej przez niego relacji pytał członka zarządu pozwanej spółki, M. K., o kwestie wypłacania ryczałtu za noclegi i w odpowiedzi uzyskał informację, iż nie będzie on wypłacany. Również na podstawie dokumentacji zawartej w aktach powoda nie sposób wywodzić, iż strony zawarły porozumienie, aby dieta stanowiąca dodatek z tytułu zwiększonych kosztów, ponoszonych przez pracowników w związku z podróżą służbową poza granicami kraju, była przeznaczona również na pokrycie kosztów noclegu. Powyższe nie wynika przede wszystkim z umów o pracę zawieranych przez strony. Takiego rozumienia ww. określenia nie da się również wywieść z zapisów regulaminu wynagradzania obowiązującego w spornym czasie. Strona pozwana natomiast w żaden sposób nie udowodniła istnienia zgodnej woli stron w tym przedmiocie.

W tym miejscu ponownie przypomnieć należy, iż stanowisko pozwanej ewoluowało w toku procesu. Pozwana już w odpowiedzi na pozew wskazała dwa argumenty przemawiające, w jej ocenie, za brakiem zasadności roszczenia powoda. W pierwszej kolejności strona pozwana przywoływała fakt wyposażenia samochodów, którymi jeździł powód we właściwe miejsca do spania, która to sytuacja uzasadniała, według strony, uznanie, że pracodawca zapewnił pracownikowi bezpłatny nocleg w przystosowanej kabinie samochodu. Z drugiej strony pozwana podnosiła, że wypłata ryczałtu następowała w ramach korzystnie określonej diety. Obydwa argumenty, niewątpliwie nastawione na wykazanie braku zasadności roszczenia powoda, wzajemnie się jednak wykluczają. Bo skoro pracodawca stanął na stanowisku, że zapewniając kierowcy bezpłatny nocleg, nie miał obowiązku wypłaty ryczałtu za nocleg i dlatego go nie wypłacał, to jednocześnie nie mógł argumentować, że nawet gdyby uznać, że miał obowiązek jego wypłaty, to ryczałt ten był jednak wypłacany w ramach diety. Z przedstawionych rozważań wynika zatem, że pozwana spółka, regulując kwestię świadczeń należnych tytułem odbywania podróży służbowych, w sposób nieuprawniony, pozbawiła tego prawa kierowców, którzy jeździli samochodami posiadającymi przystosowane do spania kabiny uznając, iż w ten sposób został im zapewniony bezpłatny nocleg. Niekonsekwencja stanowiska strony pozwanej, która z jednej strony twierdzi, iż ryczałt za nocleg pracownikom się nie należał z uwagi na zapewnienie miejsca do spania, z drugiej zaś strony podnosi, iż ustalona na rzecz pracowników „dieta” wyczerpywała wszystkie należne im świadczenia z tytułu podróży służbowej, w tym ryczałt - niewątpliwie utwierdza w przekonaniu, iż w rzeczywistości ryczałt za noclegi nie był wypłacany pracownikom odbywającym podróż służbową.

W konsekwencji powyższego chybionymi są też apelacyjne zarzuty dotyczące naruszenia art. 233 k.p.c. poprzez pominięcie dowodu z rozliczeń kosztów zagranicznej podróży służbowej oraz regulaminu wynagradzania z których

wynikało, że powód otrzymywał ryczałt w wysokości 10 euro (od stycznia 2013 r. 15 euro) co spowodowało zasądzenie roszczenia w pełnej wysokości żądanej przez powoda, podczas gdy należało uwzględnić fakt wypłaty powodowi tych kwot w trakcie trwania stosunku pracy. Pozwany w świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wypłacał powodowi wyłącznie zryczałtowaną dietę, zmiana regulaminu nie była względem powoda skuteczna. Z tych też względów powoływanie rozliczenia, które miały rzekomo potwierdzać wypłatę ryczałtów, nie może prowadzić do oddalenia powództwa.

W ocenie Sądu I instancji nie można uznać też –co sugeruje skarżący - iż część kwoty 45 euro wypłacana powodowi z tytułu podróży służbowych spełniała wymogi diety minimalnej, ustalonej zgodnie z przepisem art. 77⁵ § 3 i 4 k.p., w związku z tym pozostałą część z kwoty 45 euro należało zaliczyć na poczet ryczałtu za nocleg, bowiem minimalnym standardem poniżej którego prywatny pracodawca nie może ustalić wysokości tych świadczeń jest jedynie wysokość diety, która nie może być niższa niż dieta z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju określona dla pracownika sfery budżetowej.

Mając powyższe na uwadze w pierwszej kolejności wskazać należy, iż twierdzenia te nie mają znaczenia dla merytorycznego rozpoznania niniejszej sprawy. Sądowi jest znany pogląd wyrażony w uzasadnieniu wyroków Sądu Najwyższego z dnia 13 sierpnia 2015 roku sygn. II PK 241/14 (opubl. Legalis Numer 1337760) i z dnia 15 września 2015 roku sygn. II PK 248/14 (opubl. (...)), gdzie Sąd ten – dzieląc stanowisko wyrażone w uchwale z 12 czerwca 2014 roku sygn. II PZP 1/14 – wyraził jednocześnie zapatrywanie, zgodnie z którym określona w umowie o pracę (czy regulaminie) kwota może w pełni kompensować koszty podróży zagranicznej, jeżeli nie jest ona mniej korzystna niż przepisy powszechne w zakresie minimalnych kosztów wyżywienia (według art. 77⁵ § 4 k.p., czyli dieta krajowa) i ryczałtu za nocleg (według § 9 rozporządzenia). Niemniej jednak dostrzec należy, że obydwa wymienione orzeczenia zapadły w innych stanach faktycznych, a mianowicie takich, gdzie strony w umowie o pracę ustaliły, że określona kwota obejmowała nie tylko wyżywienie podczas podróży służbowej, ale również ryczałt za noclegi. Tym samym pozwany, sugerując konieczność zaliczenia części wypłaconych diet „ponad minimalny standard” na poczet ryczałtu za nocleg, pomija postanowienia umowne stron, wsparte zapisami obowiązującego (bo nie zmienionego skutecznie) regulaminu wynagradzania w brzmieniu z dnia 21 marca 2008 r. zgodnie, z którym z tytułu zagranicznej podróży służbowej kierowcom przysługiwała wyłącznie dieta faktycznie obejmująca tylko koszty wyżywienia. A zatem skoro strony skonkretyzowały w kolejnych umowach o pracę i obowiązującym regulaminie wynagradzania, że kwota 40 euro a następnie 45 euro stanowi tylko dietę w istocie pokrywającą tylko koszty wyżywienia, to nie ma podstaw do tego, aby kwotą tą objąć także ryczałty za noclegi. Ponadto nie sposób uwzględnić „koncepcji minimalnego standardu” prowadzącej do uznania, że wystarczające jest jedynie spełnienie obowiązku zachowania diety minimalnej w wysokości diety krajowej, określonej w przepisach wykonawczych, dotyczącej sfery budżetowej, bowiem pozwany dobrowolnie w regulaminie wynagradzania przyjął zasadę korzystniejszą dla pracownika - to jest wypłatę diety w wysokości 40/45 euro w odniesieniu do wysokości świadczeń wynikających z regulacji odnoszących się do pracowników sfery budżetowej i nie przewidział w obowiązującym strony regulaminie wynagradzania odmiennych zasad rozliczania, opartych na tym właśnie standardzie. Z tych też względów twierdzenia sugerujące wypłatę określonych kwot tytułem ryczałtu nie mogły zostać również uwzględnione w postępowaniu apelacyjnym.

Odnosząc się natomiast do kwestii zapewnienia bezpłatnego noclegu poprzez zagwarantowanie możliwości spania w kabinie kierowcy, należy w pełni podzielić stanowisko Sądu I instancji, iż ryczałt za nocleg nie przysługuje jedynie wtedy, gdy pracodawca zapewnił pracownikowi bezpłatny nocleg w warunkach hotelu (motelu).

Zgodnie z przytoczoną już (także przez Sąd Rejonowy) uchwałą Sądu Najwyższego w składzie siedmiu sędziów z 12 czerwca 2014 r. (II PZP 1/14 Biuletyn SN 2014 nr 6, poz.) zapewnienie pracownikowi-kierowcy samochodu ciężarowego odpoczynku nocnego w kabinie samochodu ciężarowego, podczas wykonywania przewozów w transporcie międzynarodowym, nie stanowi zapewnienia przez pracodawcę bezpłatnego noclegu w rozumieniu § 9 ust. 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju (Dz.U. Nr 236, poz.191 ze zm.) co powoduje,

że pracownikowi przysługuje zwrot kosztów noclegu na warunkach i w wysokości określonych w § 9 ust. 1-3 tego rozporządzenia albo na korzystniejszych warunkach i wysokości, określonych w umowie o pracę, układzie zbiorowym pracy lub innych przepisach prawa pracy. Powyższy pogląd został wyrażony też w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 7 października 2014 r. (I PZP 3/14 OSNP 2015/4/47, LEX nr 1511152, www.sn.pl, Biul.SN 2014/10/21, M.P.Pr. (...), (...) -69, M.P.Pr. (...) -144). Zaakcentowano w niej, że obowiązkiem pracodawców zatrudniających kierowców w transporcie międzynarodowym, jest zapewnienie kierowcy bezpłatnego noclegu umożliwiającego odpowiednią regenerację sił, przy czym warunkiem tego nie spełnia miejsce do spania w kabinie pojazdu (nawet, gdy ma ono wysoki „godziwy” standard) i choć przepisy o czasie pracy kierowców dopuszczają realizację dobowego (ewentualnie także tygodniowego) odpoczynku kierowcy, w odpowiednio do tego przystosowanej kabinie pojazdu, nie wynika z nich jednak w żaden sposób, że w takich sytuacjach pracownikowi nie należy się rekompensata za nocleg w warunkach odbiegających od warunków hotelowych. Przepisy o czasie pracy kierowców w ogóle tej kwestii nie regulują, nie mogą więc stanowić zanegowania prawa pracowników – kierowców do ryczałtu za noclegi, jeżeli nocują w kabinie pojazdu, a nie w warunkach hotelowych.

W konsekwencji nie można zgodzić się ze skarżącym, że skoroienne okresy odpoczynku – nocleg i skrócone tygodniowe okresy odpoczynku – nocleg, mogą być wykorzystywane w pojeździe, dochodzony ryczałt nie jest należny, a dokonane w regulaminie pracy zastrzeżenie pozbawiające kierowców nocujących w kabinach samochodów prawa do tego świadczenia, jest uprawnione.

Oceny tej nie zmienia apelacyjny zarzut naruszenia art. 8 ust 2 i 8 rozporządzenia (WE) nr 561/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006 r. w sprawie harmonizacji niektórych przepisów socjalnych odnoszących się do transportu drogowego oraz zmieniające rozporządzenia Rady (EWG) nr 3821/85 i (WE) 2135/98, jak również uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 3820/85 poprzez błędną jego interpretację. Strona skarżąca podnosi, że jeżeli kierowca dokonał takiego wyboru i zgodził się na nocleg w kabinie pojazdu, to okresy odpoczynku poza bazą można wykorzystywać w pojeździe, o ile pojazd posiada odpowiednie miejsce do spania i pojazd znajduje się na postoju.

Odnosząc się do powyższego wskazać należy, iż faktycznie przepisy te dopuszczają możliwość odpoczynku dobowego kierowcy w kabinie pojazdu, jeżeli jest on wyposażony w miejsce do spania i znajduje się na postoju. Sąd Najwyższy przypomniał, że taką regulację zawiera Umowa europejska dotycząca pracy załóg pojazdów wykonujących międzynarodowe przewozy drogowie (AETR), sporządzona w G. 1 lipca 1970 r. (Dz.U. z 1999 r. Nr 94, poz. 1087 ze zm., powoływana jako "umowa (...)", którą Polska ratyfikowała 15 maja 1992 r. Umowa (...) jako ratyfikowana umowa międzynarodowa stanowi część krajowego porządku prawnego, jest bezpośrednio stosowana i ma pierwszeństwo przed ustawą (art. 91 ust. 1 i 2 w związku z art. 241 ust. 1 Konstytucji RP; por. wyrok Sądu Najwyższego z 21 czerwca 2005 r., II PK 320/04, OSNP 2006 nr 3-4, poz. 50). Zgodnie z art. 8 ust. 1 umowy (...), w każdym dwudziestoczerogodzinym okresie, kierowca korzysta z dziennego okresu odpoczynku wynoszącego co najmniej jedenaste kolejnych godzin, który to okres może być skrócony pod pewnymi warunkami. Ten dzienny okres odpoczynku może być wykorzystany w pojeździe, jeżeli jest on wyposażony w miejsce do spania i znajduje się na postoju (art. 8 ust. 7 umowy (...)). Umowa (...) nie reguluje jednak w żadnym zakresie kwestii wynagrodzenia za pracę kierowców będących pracownikami, ani innych świadczeń przysługujących im w związku z pracą.

W prawie unijnym obowiązuje zaś rozporządzenie (WE) nr 561/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006 r. w sprawie harmonizacji niektórych przepisów socjalnych odnoszących się do transportu drogowego oraz zmieniające rozporządzenia Rady (EWG) nr 3821/85 i (WE) 2135/98, jak również uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 3820/85 (Dz.U.UE.L. 2006 Nr 102, s. 1). Zgodnie z art. 1 rozporządzenia nr 561/2006, ustanawia ono przepisy dotyczące czasu prowadzenia pojazdu, przerw i okresów odpoczynku kierowców wykonujących przewóz drogowy rzeczy i osób, w celu ujednoczenia warunków konkurencji pomiędzy poszczególnymi rodzajami transportu lądowego, zwłaszcza w odniesieniu do sektora transportu drogowego oraz w celu poprawy warunków pracy i bezpieczeństwa drogowego. Ma ono na celu także przyczynienie się do polepszenia metod monitorowania i egzekwowania przepisów przez państwa członkowskie oraz poprawy warunków pracy w transporcie drogowym. W

art. 4 rozporządzenia nr 561/2006 przyjęto definicje podstawowych pojęć, między innymi dziennego (regularnego i skróconego) okresu odpoczynku (lit. g) oraz tygodniowego (regularnego i skróconego) okresu odpoczynku (lit. h).

Według art. 8 ust. 8 rozporządzenia nr 561/2006, jeżeli kierowca dokona takiego wyboru,ienne okresy odpoczynku i skrócone tygodniowe okresy odpoczynku poza bazą można wykorzystywać w pojeździe, o ile posiada on odpowiednie miejsce do spania dla każdego kierowcy i pojazd znajduje się na postoju. Przedmiotem regulacji rozporządzenia nr 561/2006 w żadnym zakresie nie jest jednak wynagrodzenie za pracę kierowców będących pracownikami ani inne świadczenia przysługujące im w związku z pracą. Nie wynika to z treści przepisów rozporządzenia i ich funkcji. Podstawą prawną wydania tego rozporządzenia jest art. 91 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, upoważniający do wydawania aktów dotyczących wspólnej polityki transportowej (art. 90 Traktatu), w szczególności ustanawiających środki pozwalające polepszyć bezpieczeństwo transportu. Przede wszystkim zaś - zgodnie z art. 153 ust. 5 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej - wyłączona jest możliwość regulowania w drodze aktów unijnego prawa pochodnego, wynagrodzeń za pracę rozumianych jako wszelkiego rodzaju należności przysługujących pracownikowi od pracodawcy z tytułu zatrudnienia.

Powyższe oznacza, że art. 8 ust. 7 umowy (...) oraz art. 8 ust. 8 rozporządzenia nr 561/2006 dotyczą możliwości wykorzystania przez kierowcę dziennego (także tygodniowego skróconego, ale już nie tygodniowego regularnego) odpoczynku w pojeździe (w kabinie samochodu), jeżeli dokona on takiego wyboru, pod warunkiem, że pojazd posiada odpowiednie miejsce do spania dla każdego kierowcy i znajduje się na postoju. Przepisy te nie dotyczą natomiast uprawnień, w zakresie przysługiwania kierowcy od pracodawcy należności na pokrycie kosztów wyjazdów poza bazę w celu wykonywania pracy (podróży służbowych), nie mogą więc służyć ocenie przesłanek takich uprawnień, w szczególności przesłanek przysługiwania ryczałtu za nocleg (por. uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z 12 czerwca 2014 r., II PZP 1/14 i uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 7 października 2014 r. I PZP 3/14).

W ocenie Sądu Okręgowego z powyższych względów podnoszone w tym zakresie zarzuty apelacji, nie mogły przynieść spodziewanych przez skarżącego skutków instancyjnych. Niewątpliwie bowiem dokonując takiego wyboru kierowca może nocować w samochodzie stosownie do powołanych przepisów, jednakże powyższe nie może skutkować brakiem jego prawa do ryczałtu za nocleg, z tej przyczyny.

Chybionym jest też twierdzenie apelacji, że w świetle art. 77⁵ § 3 i 4 w zw. § 9 ust. 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju (Dz.U. Nr 236, poz.191 ze zm.) oraz § 8 ust. 1 i ust. 3 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej, prywatny przedsiębiorca nie musi ustalić wysokości świadczeń z tytułu podróży służbowej na poziomie nie niższym niż wynikające z powołanych wyżej aktów wykonawczych, bowiem minimalnym standardem, poniżej którego pracodawca nie może ustalić wysokości tych świadczeń jest – o czym już wspomniano - wysokość diety, która nie może być niższa niż dieta z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju określona dla pracownika o którym mowa w art. 77⁵ § 2 k.p.

Odnosząc się do powyższego kategorycznie stwierdzić należy, iż zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 4 września 2014 r. I PK 7/14 LEX nr 1515145 odesłanie w art. 21a ustawy z 2004 r. o czasie pracy kierowców do art. 77⁵ § 3-5 k.p. oznacza pośrednio także odesłanie do art. 77⁵ § 2 k.p., a w konsekwencji uznanie, że kierowcy-pracownikowi przysługuje zwrot kosztów noclegu według zasad ustalonych w przepisach wykonawczych wydanych na podstawie art. 77⁵ § 2 k.p., chyba że korzystniejsze dla niego zasady zostały ustalone według art. 77⁵ § 3 k.p. (w układzie zbiorowym pracy lub w regulaminie wynagradzania albo w umowie o pracę, jeżeli pracodawca nie jest objęty układem zbiorowym pracy lub nie jest obowiązany do ustalenia regulaminu wynagradzania). Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wskazanego rozstrzygnięcia wskazał, iż według art. 77⁵ § 4 k.p., postanowienia układu zbiorowego pracy, regulaminu wynagradzania lub umowy o pracę nie mogą ustalać diety za dobę podróży służbowej na obszarze kraju oraz poza granicami kraju w wysokości niższej niż dieta z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju, określona

dla pracownika, o którym mowa w § 2. Tym samym przepis ten ustala minimalny standard świadczenia, ale odnosi się tylko do diety, a nie do zwrotu kosztów przejazdów, noclegów i innych wydatków. Jednakże - zgodnie z art. 77⁵ § 5 k.p. - w przypadku, gdy układ zbiorowy pracy, regulamin wynagradzania lub umowa o pracę nie zawiera postanowień, o których mowa w § 3 (czyli nie zawiera uregulowań dotyczących warunków wypłacania wszystkich należności z tytułu podróży służbowej), pracownikowi przysługują należności na pokrycie kosztów podróży służbowej odpowiednio według przepisów, o których mowa w § 2. Oznacza to, że przepisy wykonawcze ustalają minimalny standard wszystkich świadczeń z tytułu podróży służbowych (diety oraz zwrotu kosztów przejazdów, noclegów i innych wydatków), które w układzie zbiorowym pracy, regulaminie wynagradzania albo w umowie o pracę mogą być uregulowane korzystniej dla pracownika (art. 9 § 2 i art. 18 § 2 k.p.). W razie braku takich regulacji lub uregulowania mniej korzystnego dla pracownika, zastosowanie będą miały przepisy wykonawcze. Wskazany wywód, przeprowadzony również przez Sąd Najwyższy w powoływanej już uchwale z dnia 12 czerwca 2014 r., uznać należy za w pełni przekonujący. Tym samym, wbrew zapatrywaniom apelacji, brak uregulowania w regulaminie wynagradzania obowiązującym strony kwestii ryczałtu za nocleg, skutkować musi analogicznym stosowaniem § 9 ust. 1-4 rozporządzenia z dnia 19 grudnia 2002 r.

O zasadności apelacji nie może decydować też fakt, iż powód od samego początku zatrudnienia wiedział, iż noclegi spędzał będzie w kabinie pojazdu i nigdy nie żądał od pracodawcy zwrotu kosztów noclegu, akceptując ten stan, aż do rozwiązania stosunku pracy. Bezwzględnie bowiem przyjęcie do wiadomości poszczególnych warunków pracy, a nawet godzenie się na nie, nie może być utożsamiane ze zrzeczeniem się prawa do wynagrodzenia (art. 84 kp) w sytuacji, gdy obiektywnie takie warunki pracy wypłatę poszczególnych świadczeń zagwarantowanych prawem uzasadniają.

W związku z tym Sąd Okręgowy za uzasadnione uznał stanowisko Sądu I instancji, że nawet wobec zapewnienia przez pozwanego pracodawcę powodowi odpowiedniego miejsca do spania w kabinie samochodu ciężarowego, brak podstaw do odmówienia mu ryczałtu za bezpłatny nocleg w rozumieniu § 9 ust. 4 następnie zaś § 8 ust. 1 i 3 kolejno obowiązujących rozporządzeń.

Jednocześnie za całkowicie bezzasadny uznać należy apelacyjny zarzut, iż prawo do otrzymania ryczałtu za nocleg jest uzależnione od rzeczywistego poniesienia przez pracownika kosztów noclegu.

Wskazać należy, iż zgodnie z poglądem ugruntowanym w orzecznictwie Sądu Najwyższego ryczałt przysługuje nawet wtedy, gdy kosztów tych faktycznie pracownik nie poniósł. Istota ryczałtu jako świadczenia kompensacyjnego (w tym wypadku przeznaczonego na pokrycie kosztów noclegu) polega bowiem na tym, iż świadczenie to wypłacane w takiej formie z założenia jest oderwane od rzeczywistego poniesienia kosztów i nie pokrywa w całości wszystkich wydatków z określonego tytułu (bo nie są udokumentowane); w zależności od okoliczności konkretnego przypadku kwota ryczałtu – która jako uśredniona i ujednolicona ustalona jest przez pracodawcę – pokryje więc pracownikowi koszty noclegowe w wymiarze mniejszym albo większym niż faktycznie przez niego podniesione (por. wyrok SN z dnia 20.10.1998 r. I PKN 392/98 OSNAPIUS 1999 nr 23 poz 745; wyrok SN z dnia 12 czerwca 2014 roku II PZP 1/14, LEX nr 1469181).

Tym samym ryczałt nie przysługuje tylko wtedy, gdy pracodawca zapewnił pracownikowi bezpłatny nocleg – w warunkach hotelu (motelu), a nie w dostosowanej do spania kabinie pojazdu. Zatem nawet, gdy kierowca nie pokrywa faktycznie kosztów noclegu, ponieważ korzysta w tym celu z kabiny pojazdu i w związku z tym nie przedstawia rachunku za hotel, należy mu się ryczałt w wysokości 25 % limitu ustalonego w przepisach wydanych na podstawie art. 77⁵ § 2 kp, z czym w sprzeczności nie pozostaje możliwość „zaoszczędzenia” przez pracownika wydatków i zwiększenia w ten sposób dochodu uzyskiwanego z tytułu zatrudnienia (tak SN w uzasadnieniu do uchwały z dnia 7 października 2014 r.).

W przypadku wypłaty ryczałtu jest bez więc znaczenia, czy i w jakiej wysokości pracownik poniósł koszty noclegu. Ryczałt przysługuje nawet wtedy, gdy kosztów tych rzeczywiście nie poniósł ponieważ nocował w kabinie pojazdu, czy też np. u rodziny, znajomych, którzy udostępniłi mu nieodpłatnie możliwość noclegu w ich domu. Natomiast nie przysługuje pracownikowi tylko wtedy, gdy to pracodawca zapewnił pracownikowi bezpłatny nocleg. Przy czym zapewnienie przez pracodawcę pracownikowi (kierowcy wykonującemu przewozy w międzynarodowym

transportie drogowym) odpowiedniego miejsca do spania w kabinie samochodu ciężarowego, czyli wyposażenie samochodu w odpowiednie urządzenia (leżankę, klimatyzację, ogrzewanie itp.) pozwala na wykorzystanie przez kierowcę w samochodzie dobowego (dziennego) odpoczynku, przy spełnieniu warunków określonych w art. 8 ust. 8 rozporządzenia nr 561/06, nie oznacza zaś zapewnienia mu przez pracodawcę bezpłatnego noclegu w rozumieniu § 9 ust. 4 rozporządzenia z 2002 r. Taki stan rzeczy uprawnia pracownika do otrzymania od pracodawcy zwrotu kosztów noclegu, co najmniej na warunkach i w wysokości określonych w § 9 ust. 1 lub 2 tego rozporządzenia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 lipca 2015 r. I PK 95/15, M.P.Pr. (...) - 489, LEX nr 1767097). Wobec powyższego bezzasadnym jest stanowisko strony pozwanej, iż ryczał za nocleg jest należny jedynie pracownikowi, który w rzeczywistości poniósł koszty noclegu i stosownie je udokumentował.

W ocenie Sądu Okręgowego całkowicie nieuprawnionym jest też zarzut naruszenia art. 8 kp. Odnosząc się do powyższego wskazać należy, iż zgodnie z art. 8 kp nie można czynić ze swego prawa użytku, który byłby sprzeczny ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub zasadami współzycia społecznego. Takie działanie lub zaniechanie uprawnionego nie jest uważane za wykonywanie prawa i nie korzysta z ochrony.

Klauzule "zasad współzycia społecznego" i "społeczno-gospodarczego przeznaczenia prawa" wyznaczają stronom stosunków pracy granice, w ramach których dopuszczalne jest korzystanie w stosunkach pracy z praw podmiotowych zagwarantowanych przepisami prawa pracy. Z istoty nadużycia prawa podmiotowego wynika, że dokonuje go strona, która wykonując swoje prawo, czyni to niezgodnie z zasadami współzycia społecznego lub społeczno-gospodarczym przeznaczeniem prawa (wyr. SN z 20.1.2011 r., I PK 135/10, MoPr 2011, Nr 9, s. 475). Artykuł 8 kp umożliwia dokonanie oceny organowi stosującemu prawo, a także sądowi pracy, czy korzystanie przez uprawnionego z zagwarantowanego mu przepisami prawa pracy prawa podmiotowego mieści się czy też wykracza poza granice zasad współzycia społecznego i społeczno-gospodarczego przeznaczenia prawa (wyr. SN z 17.9.1997 r., I PKN 273/97, OSNAPiUS 1998, Nr 13, poz. 394). Niemniej jednak w judykaturze ukształtował się pogląd, określany jako „zasada czystych rąk”, zgodnie z którym nie może powoływać się na naruszenie zasady współzycia społecznego osoba, która narusza przepisy prawa lub zasady współzycia społecznego. (wyr. SN z 6.3.1998 r., I PKN 552/97, OSNP 1999, Nr 4, poz. 124; wyr. SN z 8.6.1999 r., I PKN 96/99, OSNP 2000, Nr 16, poz. 615).

W rozpoznawanym przypadku, jak wynika ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, brak jakichkolwiek podstaw do uznania, by powód nadużywał swych praw podmiotowych dochodząc spornych ryczałtów za noclegi. Łączące strony umowy o pracę, obowiązujące przepisy regulaminu wynagradzania jak i przepisy powszechnie obowiązujące ustanawiały standardy, które gwarantowały mu świadczenia z tego tytułu. Pozwany uważał, iż ryczał za nocleg w ciężarówce kierowcy międzynarodowemu się nie należał dlatego konsekwentnie w okresie spornym go nie wypłacał. Wprowadzenie zaś zmian w regulaminie wynagradzania, wobec braku wypowiedzenia czy porozumienia zmieniającego, nie było natomiast skuteczne. Wobec tego, dochodzenie tych roszczeń nie może być traktowane inaczej jak realizacja uprawnień do ochrony swych interesów. Ponadto, skoro argument, iż pracodawca wypłacając powodowi diety pokrywał wszystkie należności z tytułu podróży służbowej, nie ostał się w procesie, uznać należy, iż pracodawca próbując uniknąć odpowiedzialności i forsując tą tezę sam postępował nielojalnie względem pracownika. Tym samym nie może wskazywać na korzystne dla siebie skutki procesowe, powołując się na zasady słuszności.

Z tych wszystkich względów Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, iż wobec odbywania przez powoda odpoczynku dobowego w kabinie przystosowanego do tego samochodu jego prawo do ryczałtu za brak bezpłatnego noclegu na podstawie § 9 ust. 4 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunki ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju (Dz. U. z 2002 r., nr 236, poz. 1991 ze zm.) oraz z § 8 ust. 1 i ust. 3 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej - nie może być kwestionowane.

Reasumując, w ocenie Sądu Okręgowego, twierdzenia apelacji wskazujące na naruszenie przez Sąd I instancji zarówno przepisów prawa procesowego, jak i prawa materialnego nie zasługiwały zatem na uwzględnienie. Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację strony pozwanej, jako bezzasadną.

O kosztach procesu za II instancję orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 w zw. § 9 ust. 1 punkt 2 w zw. z § 2 punkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jednolity Dz.U. 2015.1804).

J.L